

Nr 259

Av herr **Andersson** i Brämhult m. fl., om skyldighet för riksbanken att i vissa fall utlämna lån med statsgaranti.

År 1954 tillskapades genom beslut av riksdagen möjligheter för Kungl. Maj:t att lämna statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag intill ett belopp av 10 miljoner kronor för budgetåret 1954/55. Genom beslut vid 1955 års riksdag beviljades samma belopp för ändamålet för budgetåret 1955/56, och i årets statsverksproposition (X ht. 1956 p. 43) äskas samma garantibelopp för budgetåret 1956/57.

Enligt vad föredragande departementschefen anför i anledning av sitt förslag i årets statsverksproposition erhöll över etthundra hantverks- och småföretag under första budgetåret 1954/55 finansiellt stöd för nyetablering, utvidgning och rationalisering. Den av staten garanterade lånesumman uppgick till i det närmaste 8 miljoner kronor.

Antalet ansökningar under första året uppgick emellertid till 216 omfattande en sammanlagd lånesumma av över 17,9 miljoner kronor. Detta liksom den fortsatta ansökningsfrekvensen, om vilken dock inga exakta uppgifter ännu föreligger, visar att denna form av stöd åt småföretagsamheten är mycket värdefull. Särskilt har detta accentuerats i och med att kreditåtstramningen och därmed svårigheterna att uppbringa lån i allmänna låne marknaden mer accentuerats.

Under hand har det emellertid visat sig att även denna långivning med statlig garanti kommit att lida av kreditåtstramningen. Bestämmelserna angående den statliga lånegarantien är så utformade att låntagare vid ingivande av ansökan skall anmäla långivare, som förklarar sig villig att lämna ut lånet. Exempel finnes på hurusom lånesökande med gällande kreditbestämmelser icke kunnat anskaffa långivare, varför ansökan icke fullföljts till den lånegarantibeviljande myndigheten i tro att den icke skulle komma att bifallas. I de fall den lånesökande med förbigående av bestämmelsen om långivare ingett sin ansökan till myndigheten har genom dennas förmedling lån ordnats. Härigenom har ett okänt antal kanske kvalificerade låntagare kommit att ställas utanför möjligheten att erhålla lån, vilket icke torde ha varit riksdagens mening, då denna viktiga form av stöd åt småföretagsamheten infördes.

Samma svårigheter möter jordbrukare, som efter lantbruksnämnds prövning beviljas statlig kreditgaranti för rationaliseringslån, jordbruksegna-

hemslån eller driftslån. Såsom framgår av lantbruksstyrelsens skrivelse, redovisad i statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, punkt 135, har det visat sig, att sådana lån, trots att lånegaranti beviljats, i åtskilliga fall icke kunnat erhållas på grund av den begränsade utlåningen från kreditinrättningarna i nuvarande läge. Av dessa orsaker har åtskilliga ansökningar om garanti icke kunnat fullföljas utan återkallats. Följden härav har blivit, att jordbrukare i många fall icke kunnat få de krediter, som de för jordbruksdriftens upprätthållande behöver. Särskilt för nytillträdande jordbrukare har detta medfört stora svårigheter.

En ändring i det påtalade förhållandet torde endast vara möjlig genom riksdagens föreskrift att Sveriges riksbank skall äga skyldighet inträda som långivare i de fall lån icke kan uppdrivas i allmänna lånemarknaden. Genom en sådan föreskrift skulle de lånesökande såväl inom småindustrien och hantverket som inom jordbruket få klart för sig att lån alltid vore att påräkna, då statlig garanti vore för handen. En menlig följd av kreditåttstramningen skulle därigenom avlägsnas till båtnad särskilt för landsbygden.

I anledning av det sålunda anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta om skyldighet för Sveriges riksbank att inträda som långivare för lån med statsgaranti, i händelse av att långivare icke kan erhållas i öppna kreditmarknaden, i enlighet med vad som ovan anförts.

Stockholm den 26 januari 1956

Torsten Andersson

i Brämhult

Harald Larsson

i Hedenäset

Gunnar Larsson

i Luttra

Per Persson

Norrby

J. W. Pettersson

i Norregård
